

יו"ל לקראת מבחן "דרשו"
על הדף היומי, שיתקיים
אי"ה ביום שישי י"ב תשרי.

סיכום הדף

סיכומי גפ"ת בהירים על סדר הדף

בבא קמא קג – בבא מציעא יד

דפים: יג, יד - חסרים

- לפניך סיכום שמטרתו **לסדר** את עיקרי הדברים העולים מן הגמרא; - חילוקי ופרטי הדינים.
- חילוקי הטעמים.
- דינים טעמים והלכות העולים מן התוס'.
- בכל מקום שנסמן כזה « מופיעה ההלכה.
- דברי רש"י שאין עליהם חולק שולבו בדברי הגמ' ללא ציון.

לע"נ סבתי מרת חנה ע"ה בת הגה"צ ר' שלום לופס ז"ל

נדפס על נייר חו"ל שאין בו חשש חילול שבת

©

כל הזכויות שמורות
להערות והארות, תרומות והנצחות:
יוסף אוהנה
ברזיל 101 ירושלים
054-8416200

פקס: 1532-6521811
דוא"ל: 6521811@gmail.com

קד

- אמר למוכר שקונה עבור ריש גלותא כדי להטיל אימה שלא ייצאו עליה עסיקין, וכתב המוכר שטר בשם ריש גלותא;
- לרב ששת - אם אמר הקונה למוכר ע"מ שיכתוב לי ריש גלותא, כופין את ריש גלותא לכתוב לו שטר.
- לאביי - אין כופין, ואין כופין את המוכר לכתוב לו שטר אחר, א"כ א"ל ע"מ שתכתוב.
- לרב, נתן מעות באמנה והתנו לתת לו כל השנה פירות כשער הזול - מותר לתת לו פירות בשעת היוקר, ולא מעות בשעת היוקר, דמיחזי כריבית.
- תוס': וה"מ לרב, אבל לר' ינאי (בב"מ) מותר אפי' דמים, דמה לי הן מה לי דמיהן. « והלכה כר' ינאי.
- לרש"י - דמים היינו יין דמי חיטין וכדו'.
- לתוס' - דמים היינו אפי' מעות ממש.
- וה"מ במכר, אבל בהלוואה מודה ר' ינאי שבאמנה אסור, דמותר רק כשיש לו פירות.
- מת הנגזל - יחזיר לבניו. תוס': ויוליך לירושים אפי' למדי, וישלם להם גם את החומש.
- גזל א' מחמשה; לר' עקיבא - חייב לשלם לכ"א וצריך להוליך אפי' למדי. אם נשבע חייב מדכתי' "לאשר הוא לו יתננו כיום אשמתו", ובלא נשבע חייב דקנסהו.
- לר' טרפוז - מניח גזילה ביניהם ומסתלק, ואפי' נשבע לשקר, מפני תקנת השבים.
- לר"ש בן אלעזר - ה"מ בגזל או בלקח (מא' מחמשה) ונשבע, אבל בלקח ולא נשבע לכר"ע מניח דמי מקח ביניהם ומסתלק.
- לתנא אחר - פליגי גם בלוקח ולא נשבע.
- ומודה ר"ט בהודה ובא לצאת ידי שמים שמשלם לכ"א ומוליך אפי' למדי.
- תוס': וה"מ בגזל, אבל בפקידון ומקח פטור.

קד

- גזלן שנשבע והודה - יוליכנו לנגזל אפי' למדי, ואפי' לר"ט דלעיל, כיון דידע למאן גזליה ואודי ליה. ואם ההוצאה יתירה על הקרן - משלם בב"ד מפני תקנת השבים (לר"ט). ואם אינו מוצא ב"ד מניח בידו. אבל לר"ע תמיד צריך להוליך לנגזל (תוס').
- גזלן שלא נשבע - א"צ להוליכו למדי.
- לרש"י - ואפי' לר"ע, דכיון שהודה ומזומן להשיב הוי גביה כפקדון.
- לתוס' - ה"מ לר"ט, אבל לר"ע יוליכנו אפי' למדי דכיון דעביד איסורא קניס.
- תוס': וה"מ בהודה בפני עדים, אבל בהודה בפניו אפי' בנשבע א"צ להוליכו דהוי כהפקידו בידו.
- נגזל (או מפקיד או משאיל) שעשה שליח בעדים לקבל מעותיו;
- לר"ח - הוי שליח, ואם נאנסו בדרך פטור הגזלן. « וכן הלכה (תוס').
- לרבה - לא הוי שליח, דה"ק איניש מהימנא הוא ואי בעית שלא.
- וה"מ בעשה שליח בעדים, אבל בשכירו ולקיסו או בממציא לו שליח לכר"ע לא הוי שליח.
- תוס': וה"מ שלא בפניו, אבל אם אמר לגזלן בפניו שלח לי על ידו לכר"ע הוי שליח.
- למ"ד דלא הוי שליח, יקנה המפקיד לשליח את המעות ואגב קרקע ויכתוב השליח התקבלתי, ובוזה נפטר הנפקד. ולא סגי שיכתוב המפקיד לשליח התקבלתי (בקבלת שליח), שמא ימות המפקיד בעוד השליח בדרך ובטל שליחותו ויתבעו ממנו היתומים.
- גזלן שעשה שליח ב"י; למתניתין - הוי שליח, משא"כ בשליח רגיל דבעי' שיעשהו הנגזל דווקא.
- לר"ש בן אלעזר - לא הוי שליח, דבעי' שיעשהו נגזל דווקא.
- תוס': מקנה לשליח אגב קרקע כל שהוא, ואפי' שאין לו קרקע, דהודאת בע"ד כמאה עדים דמי.
- נשבע והודה שגזל - חומשא ממונא, ולכן אם מת יורשיו משלמין את החומש.
- ולכן אם נשבע על החומש מוסיף חומש על החומש.
- לא הודה אביו והודה בנו - פטור מחומש. ופטור הבן אפי' אם נשבע והודה;
- או דמיירי בשאין גזילה קיימת והשאיר האב קרקעות, דאין משלמין חומש על כפירת שיעבוד קרקעות.
- או דמיירי בגזילה קיימת, ופטור מחומש דמיירי שממון אביו היה מופקד ביד אחרים דנשבע בשוגג דליבו אנסו.

קה

- שילם הכל חוץ מפחות משו"פ בקרן - א"צ לילך אחריו למדי, י"א א"כ גזילה קיימת, שמה תייקר.
- וי"א אפי' גזילה קיימת, דלא חיישינן לשמא תייקר.
- גזל ג' אגודות בג' פרוטות והזלו - אם אינן בעין חייב לשלם ג' פרוטות. תוס': וה"ה בגזל אחת והזולת.
- גזל ב' אגודות בפרוטה והחזיר אחת - נפשט שגזילה אין כאן ומצוות השבה אין כאן.
- נזיר שגילה אחת אחת - הוי גילוח, דבשעה שבא לגלח היה שיעור, ואפי' שהאחרונה נשרה לבר.
- נשרה אחת וגילח אחת - נפשט ששער אין כאן ומצוות גילוח אין כאן.
- תוס': י"א דמעכב מלשתות יין ומלטמא למתים כאילו לא גילח.
- וי"א דלא מעכב, אלא שלא קיים מצוות גילוח.
- חבית שניקבה (לרש"י - שנחנה ע"פ ארובה להציל העלייה מטומאה שבבית. לתוס' - מיירי במקפת צמיד פתיל ולענין להציל מה שבתוכה); סתמורה שמרים - מהני להציל, דהוי סתימה.
- פקקה בזמורה - מהני רק אם מירח בטיט מן הצרדין ובין הזמורה לחברתה.
- סתם חצי בטיט - ספק אם מהני, ועדיף מזמורה, דזמורה בלא טיט לא קאי והכא קאי חצי.
- גזל חמץ ועבר עליו הפסח ואח"כ נשבע שלא גזלו ממנו;
- לרבא - ספק האם פטור (מקרבן וחומש) דהוי עפרא בעלמא ולא כפר לו ממון.
- לרבה - חייב, דאם יגנב צריך לשלם והוי כפירת ממון. וה"ה בא"ל שורי גבת וא"ל ש"ח אני עליו, דפטור עצמו מגניבה ואבידה.
- וה"מ בקיימא באגם, אבל בא"ל הילך מודה רבה דפטור דליכא למימר אילו מיגניב וכת"י "וכחש בה" פרט למורה בעיקר.
- המשביע עד אחד וכפר ואמר שבועה שאיני יודע לך עדות;
- לתנא קמא - פטור, דהוי דבר הגורם לממון שאם הע"א היה מעיד היה מחייב שבועה.
- לר' אלעזר בר"ש - חייב, דרבר הגורם לממון כממון דמי.
- כפירה באבידה הוי כגון שהכיר בה או במוצאה או בשניהם וכפר.
- הכופר בפקדון - נעשה עליו גולן וחייב באונסין ופסול לעדות, ואפי' בלא נשבע, וכגון שהעידו שבשעה שכפר נקט בידיה.
- קיימא באגם - לא הוי כפירה דמישמתט עד שיביאנה מהאגם.

קו

- טען אבד ונשבע ובאו עדים; לרב - פטור מלשלם, דכתי' "ולקח בעליו ולא ישלם" שבעליו לקח שבועה.
- לר"נ - חייב. וקרא לומר שכל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין.
- ומודה רב: א. בקפץ ונשבע או בנשבע שלא בפני ב"ד, דחייב לשלם.
- ב. בטוען טענת גנב ובאו עדים, דכתי' ביה תשלומי כפל.
- ג. בטוען אבד ונשבע והודה, דבהודה כתי' תשלומי קרן וחומש.
- יש חיוב דו"ה בטט"ג; י"א דטט"ג הוקש לגנב, "אם ימצא" היינו גנב ו"אם לא ימצא" היינו טט"ג.
- וי"א דתרווייהו בטט"ג, אלא ילפי' מריבוייא דה"ה דכתי' "הגנב".
- טט"ג והעדים מעידים אותו שאכלו - משלם כפל. ואע"ג דא"א לכזית בשר בלא שחיטה מ"מ פטור מדו"ה; או דמיירי שאכלו נבילה.
- או דמיירי שאכלו טריפה וכו"ש דשחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה.
- או דמיירי בכך פקועה וכמ"ד דבן פקועה א"צ שחיטה.
- או דמיירי שעמד ברין ואמרו צא תן לו, דכיון שפסקו דינו כשאכל הוי גולן.
- או דמיירי בשותפים שגנבו וטבח אחד שלא מדעת חבריו.
- קטן שהפקיד ותבע אפי' כשהוא גדול - אין נשבעין על טענתו, דכתי' "כי יתן איש".
- לתי"א - וה"מ באכלו הנפקד בעוד שהמפקיד קטן, דאל"כ חייב דבעי' אכילה ותביעה בגדול.
- לרב אשי - בעי' גם נתינה בגדול ופטור גם כשהוא בעין.
- ומודה רב אשי בטט"ג באבידה דחייב כיון דאתיא מכח בן דעת, וכת"י "על כל אבריה".

קז

• ט"ט"ג בפיקדון; לרמב"ח - חייב שבועה רק ע"י כפירה במקצת והודאה במקצת (ובע"ג פרות, כפירה והודאה ונגנבה), דכת' בש"ח "כי הוא זה". וש"ש יליף נתינה נתינה מש"ח. ושואל מ"וכי ישאל".

לר"ח בר יוסף - עירוב פרשיות כתי' כאן ו"כי הוא זה" קאי אמלוה.

לרש"י - אבל בפיקדון נשבע אפי' בכופר הכל, משא"כ במלוה דאין מעיז כי עשה לו טובה.

לר"ת - פיקדון הוי כמלוה ובע"י הודאה ונאנסו או הודאה וכפירה (וסגי בב' פרות), אבל כופר הכל פטור מגזיזה"כ. ורבנן תיקנו דנשבע בנאנסו, ואפי' לרמב"ח.

לריב"א - בכפירה בפיקדון בע"י הודאה, ד"כי הוא זה" קאי על טענה דשייכא במלוה, אבל בנאנסו חייב אפי' בכופר הכל.

• ט"ט"ג בפיקדון; לר"ח בר יוסף - חייב כפל רק אם שלח בו יד, דכת' "ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו".

לר' יוחנן - חייב אם לא שלח ידו. והגמ' מסתפקת בשלח ידו. ואפי' לצד שחייב,

מ"מ אם נשבע שאבדה ואח"כ נשבע שנגנבה פטור, דיצא ידי בעלים בשבועה ראשונה ולא הוי שבועת הדיינים לחייבו כפל.

לרב ששת - חייב כפל רק אם לא שלח ידו, דכת' "ונקרב... אם לא שלח ידו" וע"ז קאי ישלם שנים אם נמצא רשע.

קח

• טוען טענת גנב והודה לאחר שבאו עדים - פטור מחומש (ומשלם כפל).

תוס': טוען אבר והודה לאחר שבאו עדים - משלם חומש.

• נפשט שממון המחייבו כפל פוטרו מחומש, ולא שבועה המחייבתו כפל פותרתו. ונפק"מ:

א. בטט"ג ונשבע ואח"כ טען שאבר (חחר בו ממה שטען שנגנב) ונשבע, ובאו עדים שבשעה שנשבע שנגנב היתה אצלו ואח"כ הודה שלא אבר, פטור מחומש.

ב. אדם שאינו שומר נשבע שלא גנב ובאו עדים שגנב ואח"כ הודה - פטור מחומש, אע"ג דשבועה זו לא מחייבת כפל, כיון שנתחייב בכפל על ממון זה.

• ספק אם יש חומש וכפל בב' גברי, וכגון שמסר שורו לב' וטענו שנגנב, וא' נשבע והודה וא' נשבע ובאו עדים. תוס': והוי כמ"ד מודה בקנס ואח"כ באו עדים פטור.

• נפשט שחייב ב' חומש (או יותר) על קרן אחת, דכת' "וחמישיתיו". וה"ה שחייב ב' כפילי על קרן אחת. תוס': ואע"ג שנפסל לשבועה שניה כשנמצא שקרן בראשונה, חייב כפל, דמדאורייתא הוי שבועה.

• טט"ג ונשבע ושילם לפני משורת הדין ואח"כ נמצא הגנב; לאביי - הכפל למפקד, דאטרחיה בשבועה. לרבא - לנפקד, כיון ששילם.

ומודה אביי בשילם ולא נשבע. תוס': ומודה רבא באטרחיה לשבועה ולתשלום (שב"ד גבו).

• נשבע השומר והוכר הגנב - אם באמת נשבע (שנגנבה באונס), אם הגנב הודה לשומר נפטר מהכפל כשאר מודה בקנס. אם בשקר נשבע; לרב כהנא - לא נפטר הגנב בהודאה לשומר.

והסתפק רבא בעמד לישבע

לשקר ולא הניחיהו.

לרב טביומי - רבא הסתפק בנשבע לשקר.

שילם השומר והוכר הגנב - ספק אם נפטר הגנב בהודאה לבעלים.

נגנבה באונס והוכר הגנב - לאביי - ש"ש משלם לבעלים ונפרע מהגנב, וש"ח יכול לשלם כש"ש ויכול לישבע וליפטר.

לרבא - אף ש"ח משלם, דמצווה עליו לטרוח אחריה.

• נגנבה באונס (ליסטים מזוין) והחזירה גנב לבית שומר ומתה בפשיעה - ספק אם כלתה שמירתו או לא.

- גזל את אביו ונשבע לו ומת אביו - משלם קרן וחומש לבניו או לאחיו, לרש"י - בניו ואחיו של אביו. לתוס' - בניו ואחיו של גזלן.
- ואם אינו רוצה להפסיד חלקו בירושה, יכול ללוות מאחרים ולהשיב לאחיו ובע"ח נפרעין מהירושה.
- תוס': מחזיר הגזילה לאחיו ואם אינה קיימת נותן קרקע, ובע"ח נפרעין ממנה, ואפי' בלא אפותיקי.
- ואפי' שיש לו עוד נכסים.

קכ

- תוס': המודר הנאה מחבירו - אסור למדיר לפרוע חובו, דמשתרשי ליה ומתחייב למדיר ונהנה ממנו. ומ"מ מותר: א. אם הדירו אביו בחייו ובמותו ומת, יכול ללוות ובע"ח נפרעין מהירושה, דאינו נהנה מהנכסים. ושמא הוא דוקא באין לו מה יאכל.
- ב. מדיר אומר לחנווני פלוני מודר ממני ואין לו מה יאכל, וחנווני נותן למודר ונוטל מהמדיר, דהוי דרך מתנה.
- ג. מותר למדיר לפרוע חוב שלוה המודר ע"מ שלא לפרוע, וכגון באוהבו, דאינו נהנה ממנו.
- תוס': למדיר לפרוע חובו של מודר, דמשתרשי ליה ומתחייב למדיר ונהנה ממנו. ומ"מ מותר: א. אם הדירו אביו בחייו ובמותו ומת, יכול ללוות ובע"ח נפרעין מהירושה, דאינו נהנה מהנכסים. ושמא הוא דוקא באין לו מה יאכל.
- ב. מדיר אומר לחנווני פלוני מודר ממני ואין לו מה יאכל, וחנווני נותן למודר ונוטל מהמדיר, דהוי דרך מתנה.
- ג. מותר למדיר לפרוע חוב שלוה המודר ע"מ שלא לפרוע, וכגון באוהבו, דאינו נהנה ממנו.
- מחל הנגזל על הקרן, או שמחל הגזלן לעצמו וכגון שגזל את אביו ומת ואין עוד יורש או שגזל גר ומת הגר; לר' יוחנן - לריה"ג הוי מחילה, ולר"ע לא הוי מחילה וכשאין עוד יורש יתן לצדקה.
- לרב ששת - לריה"ג - נגזל מוחל, אבל לעצמו אינו מוחל אא"כ זקפן הנגזל עליו במלוה ומת. לר"ע - תמיד לא הוי מחילה.
- לרבא - לריה"ג תמיד הוי מחילה, ולר"ע הוי מחילה רק במחל הנגזל.
- למ"ד דמוחל לעצמו משכח"ל גזל הגר דנותנו לכהנים - כגון שהודה לאחר מיתת הגר, דבזמן שהודה קנאו ה' ונתנו לכהנים. אבל הודה בחיי הגר נעשה כמלוה ומוחל לעצמו.
- גזל גיורת ומתה - נותן לכהנים. והא דכתי' "איש", דבגר קטן א"צ לחזר אם יש לו יורשים.
- תוס': גזל הגר ניתן למשמר שהיה בשעה שמביא את הקרבן, ולא למשמר שהיה בשעה שהודה.
- כהן שגזל את הגר - הקרן והאשם מתחלק לכל בני המשמר, דילפי' ג"ש כהן כהן משדה אחוזה.
- כהן שפדה שדה אחוזה - מתחלקת לכל המשמר, מיתורא ד"לכהן תהיה אחוזתו" אחוזה שלו ואין זו שלו. כהן שהביא את קרבנו - מקריב בעצמו ובשרה (עבודתה) ועורה שלו, דכתי' "ובא בכל אות נפשו ושרת".

קי

- היה כהן בעל מום - ראוי לאכול ולא להקריב, ולכן יכול לתת את בשרה ועורה למי שרוצה ולא יכול לעשות שליח להקריב אלא נותנה לבני המשמר.
- כהן זקן או חולה - שאוכל ומקריב ע"י הרחק - יכול לעשות שליח להקריב דעבודה ע"י הרחק שמה עבודה, ואינו עושה שליח לאכילה דאכילה ע"י הרחק לא שמה אכילה.
- כהן טמא בקרבן צבור - אינו עושה שליח לאכילה, ועושה שליח להקריב ונותן לבעלי מומין טהורין.
- כהן גדול שהוא אונן - אינו אוכל. וחס רחמנא עליה שמקריב ויכול גם לעשות שליח להקריב.
- אם יש כהנים טהורים (תמימים) - טמא אינו עושה שליח להקריב. תוס': ה"מ למ"ד טומאה דחויב בצבור, אבל למ"ד הותרה אפי' איכא טמאים וטהורים מצו עבדי טמאים.
- תוס': איתא בנזיר שאם אכל פסח לשם אכילה גסה - לא מקרי רשע; לתני' א' - ומ"מ לא יצא יד"ח, דלא שמה אכילה.
- לתני' ב' - יצא יד"ח, ד'לשם אכילה גסה' היינו שלא אכלו לשם פסח אלא כדי להיות שבע.
- לתני' ג' - יצא יד"ח, דב' אכילות גסות הן.

- הגזול את הגר ונשבע לו ומת - משלם קרן וחומש לכהנים ואשם למזבח. קרייה רחמנא לקרן "אשם", ולכן; א. הקרן מעכב כפרתו. וחומש לא מעכב, דילפי' מהקדש דכתי' ביה "באיל האשם ונסלח".
- ב. החזירו בלילה או שהחזירו לחצאין לא יצא, כאשם שלא בא בלילה ולא בא לחצאין.
- ג. אין חולקין גזל הגר כנגד גזל הגר, וכקרוב דכתי' ביה "לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו".
- גזל הגר שאין בו שו"פ לכל כהן שבמשמר - לא יצא יד"ח. יש בו שו"פ רק למשמרת ידעיה (שהם מועטים) ונתן להם בעת משמרת יהויריב - ספק אם יצא יד"ח.
- נפשט שכהנים בגזל הגר הוו מקבלי מתנות (ולא יורשין), ואם נפלו לו י' בהמות בגזל הגר פטור ממעשר בהמה. לרבא- וכן אם גזל חמץ ועבר עליו הפסח צריך לשלם לכהנים במקומו.
- לרב זעירא- אע"ג דהוי מקבלי מתנות א"ל הרי שלך לפניך דזו המתנה דיהיב להו רחמנא.
- כסף מכפר מחצה, ולכן אם נתן את הכסף לכהנים ומת לפני שהביא אשמו אין היורשים מוציאים מהכהנים, דיהיב להו אפי' אדעתא דמת.
- תוס': ולכן כהן אינו יכול למחול על הכסף.
- חטאת שמתו בעליה - לא יוצאה לחולין, ואע"ג דאדעתא דהכי לא אפרשיה, דהלכתא גמירי לה דמתה. יבמה שנפלה למוכה שחין - צריכה חליצה, ואע"ג דאדעתא דהכי לא קדשה עצמה, דניחא לה בכל דהו.
- תוס': אפי' נפלה מן האירוסין שעדיין אין לה שום טובה מבעלה.
- תוס': קנה דבר ונתקלקל - קנה, ואע"ג דאדעתא דהכי לא קנה, דהכא תלוי הדבר גם בדעת המוכר.

ק"א

- בעת משמרת יהויריב, נתן אשם ליהויריב ואח"כ כסף לידעיה;
- לר' יהודה- יחזירו את הכסף ליהויריב, דקנסינן לידעיה שקיבלו שלא במשמרתם.
- לחכמים- יחזירו את האשם לידעיה, דקנסינן ליהויריב שקיבלו אשם לפני כסף.
- ומודה ר' יהודה: א. בקדמו בני יהויריב והקריבו את האשם, דזכו בעורו, ויביא אשם אחר לידעיה.
- ב. ביצא משמרת יהויריב ולא תבעו את הכסף, שיחזירו את האשם לידעיה. ואם יצא גם משמרת ידעיה וגם הם לא תבעו, להדרו ברישא וקנסינן לידעיה.
- ג. בנתן אשם ליהויריב במשמרתם ואח"כ נתן כסף לידעיה במשמרתם, דקנסו ליהויריב שקיבלו אשם לפני כסף.
- הביא את אשמו קודם הכסף - לא יצא יד"ח;
- בגזל הגר - דכתי' "האשם... מלבד איל הכפורים אשר יכפר בו" ועדיין לא כיפר.
- במעילה - דכתי' "באיל האשם" משמע באיל שהוא בא חובה לאשם שהוא קרן, דהיינו קרן ברישא.

פרק עשירי - הגזול ומאכיל

- לרב חסדא: גזל ולא נתיאשו הבעלים ובא אחר ואכלו - חייב (השני), דברשותיה דמריה קאי.
- נתיאשו הבעלים ובא אחר ולקחו קודם יאוש (דלא חשיב שינוי רשות) - חייב. אכלו - פטור.
- תוס': פטור מסברא, דלאחר יאוש לא הוי כ"כ ברשות מריה, ואיכא אסמכתא מהא דכתי' "אשר גזל" (מיתר) - כעין שגזל.
- נתן (אחרי יאוש) לבניו הסמוכין על שולחנו,
- לתי' א' בתוס' - חשיב שינוי רשות ופטורים, דקנו ביאוש ושינוי רשות.
- לתי' ב' בתוס' - לא חשיב שינוי רשות דמזונותיו עליו, אבל אם אכלו פטורים.
- לרמב"ח: גזל ולא נתיאשו הבעלים ובא אחר ולקחו - חייב. אכלו - פטור.
- לרמב"ח- רשות יורש כרשות לוקח. ואם הניח אביהם אחריות נכסים כגון פרה - חייבים.
- לרבא- רשות יורש לאו כרשות לוקח. ואם אכלום - פטורים. הניח אביהם אחריות נכסים כגון קרקעות - חייבים לשלם. תוס': ולמ"ד מלוה ע"פ אין גובה מיורשים - מיירי בעמד בדין.
- ומודה רבא בהניח אביהם מעות של ריבית דאין חייבין להחזיר, דכתי' "אל תקח מאתו נשך ותרבית" לדידיה מזהר רחמנא ולא לבריה.

קיב

- הניח אביהם פרה שאולה - משתמשין בה ואין חייבין באונסיה. ואם הניח אחריות נכסים דהיינו קרקע; לר"פ - פטורים, דשואל מתחייב בשעת האונס, והם לא קיבלו על עצמם. וי"א - חייבים, דשואל מתחייב באונסים משעת שאלה.
- וכן פליגי בשואל שטבח בשבת, האם איסור שבת ואיסור גניבה באין כאחד. כסבורים של אביהם היא - וטבחהו ואכלה - משלמין בזול (שני שלישי). ואם הניח קרקע משלמין הכל.
- גזל והניח לבניו הגדולים ואמרו אבינו שילם - פטורים, תוס': א במיגו שיכלו לומר חזרונו לך. א כגון שאין עדי גזילה אלא הודאתם.
- גזל והניח לבנו קטן, או קטן שירד לשדה חבירו ואמר שלי היא; לחכמים - חייב לשלם ומוציאים אותו. לסומכוס - פטור, דאין מקבלין עדים שלא בפני בע"ד וקטן כדליתיה.

ומודו חכמים: א. בגזל והניח לבנו קטן ואכלו, דפטור, דקטן שהזיק פטור דפגיעתו רעה.

ב. בקטן שירד לשדה שיש לו בה חזקת אבות, דאין מוציין אותו וכשיגדיל ידונו.

לרש"י - ומיירי שהתובע מהקטן אינו מוחזק בשדה.

לתוס' - אפי' שהתובע מוחזק.

• אין מקבלין עדים שלא בפני בע"ד, דכתי' "והועד בבעליו" יבוא בעל השור ויעמוד על שורו.

חנן מהיה חולה או עדי חולים או שעדיו מבקשין לילך למדה"ה וגם (תוס') שלחו ולא בא.

וחנן מפתחו דינו ולא בא. ולא יכול לומר נלך לב"ד הגדול, דמיירי שהם שלחו לכאן.

וחנן מקיום שטרות לחד מ"ד « והלכה כמותו. לרש"י - ועדיו מבקשין לילך למדה"ה.

לתוס' - בכל ענין, דקיום שטרות דרבנן.

• תוס': התובע יכול לומר בוא לב"ד הגדול, כ"ש מנתבע שיכול לומר כן אע"ג דנראה כמערים ליפטור.

• פתיחא (שטר שמתא) - כותבין אם לא בא בה"ב. ואם הוא נמצא בעיר ולא בא, כותבין לאלתר.

אדרכתא (לידד לנכסיו) - כותבין לאחר תשעים יום, וכותבין על קרקעותיו בלבד, ומודיעים לו קודם.

וה"מ באמר אתינא, אבל אמר לא אתינא לאלתר כתבינן.

וה"מ במלוה, אבל בפקדון לאלתר כתבינן.

קיג

- לנדות בשטר (פתיחא) - שליח ב"ד לא נאמן לומר שלא רוצה לבוא, דהוי ממונא, שהנתבע משלם לסופר. לנדות בלא שטר - נאמן כבי תרי, דלא משקר בב"ד. וכן מזמינין לדין ע"פ אשה או שכניו, דנאמנים; וה"מ כשאינו בעיר, אבל אם הוא בעיר לא יעשו שליחותם דיאמרו שמצאו שליח ב"ד.
- וה"מ כשאינו עובר על פתח ב"ד, אבל אם חולף לא יעשו שליחותם.
- וה"מ כשבא באותו יום, אבל יבוא למחרת הרי ישכחו שליחותם.
- פתיחא על דלא אתי - מקרענין כשיבוא. פתיחא על דלא ציינת; לרבא - מקרענין כשיציית.
- « להלכה - סגי שאומר שיציית.
- אין מזמינין לדין: א. ביומי ניסן ותשרי ובע"ש והג. אבל מזמינים בהם לאחריהם, חוץ מע"ש דטרירד.
- ב. לבני כלה בכלה ולבני ריגלא בריגלא. והאינדא דאיכא רמאי חיישי' ומזמינים.
- פורטין מתיבת המוכסין דדינא דמלכותא דינא ואין כאן גזל. חוץ ממוכס שאין לו קצבה.
- וחין ממוכס העומד מאליו.
- וחין ממוכס שהוא כנעני אנס.
- תוס': ואפי' למ"ד סתם גזילה יאוש בעלים, אין פורטין מתיבתו דדבר מגונה הוא שמיחדת לגזילו.
- להבריה מכס (שאינו קצבה וכדו'); לת"ק - אסור ללבוש כלאים, דדבר שאין מתכוין אסור.
- לר"ע - מותר, דדבר שאין מתכוין מותר.
- תוס': נודר להרגים (רוצחים) ואומר יאסור כל פירות שבעולם עלי אם אינם של תרומה ומחשב בלבו היום. ואע"ג דברבים שבלב אינם דברים, משום אונסא שרו ליה.

- גזל כנעני - לר"ע - אסור, דכתי' בע"ע הנמכר לנכרי "אחרי נמכר גאולה תהיה לו".
- לר"ה - אסור, דכתי' "ואכלת את כל העמים אשר ה'אלוקיך נותן לך" כשהם מסורים בידך. תוס': ואיבא מ"ד (בב"מ) דמותר, ומוקי קראי לדרשא אחריתי.
- הפקעת הלואתו - מותרת, ולהבריה מכס הוי כהפקעת הלואה. ועבד עברי הוי גזל, דגופו קנוי.
- אבידתו - מותרת, דכתי' "לכל אבידת אחיך". ואפי' לאחר שבא לידו, דכתי' "ומצאתה". טעותו - מותרת. ובכולם אם יש חילול השם (שמכין שמטעהו) - אסור.
- מוכח דדינא דמלכותא דינא מהא דקטלי דיקלי וגשרי גישרי ועברין עלייהו. ולא הוי משום דמייאשי מינייהו, לר"ש - דיאוש כדי לא קני. ואין שינוי רשות דהן ברה"ר, ואין שינוי מעשה דמקרו גובא דדיקלי.
- לתוס' - דאי לא הוי דינא לא היה להם להתייאש אלא לתבוע את כל מי שעובר.

קיד

- העיד בדיני כותי על ישראל - משמתינן ליה. וה"מ בע"א, שמוציאים ע"פ ממון, אבל בב' לא משמתינן.
- וה"מ בדיני דמיגיסתא (בני כפר), אבל בני דוואר (שלטון) לא משמתינן שגם הם מחייבים רק שבועה ע"פ ע"א.
- באדם חשוב - ספק אם משמתינן דסומכים עליו כב' ומוציאין ממון, או לא משמתינן דלאמצוי משתמיט.
- מכר לעכו"ם אמצרא דישאל - ליכא דינא דבר מצרא. ומ"מ משמתינן ליה עד דקביל עליה כל אונסא דאתי מחמתיה. תוס': אא"כ העכו"ם משלם יותר מהישראל.
- נטלו מוכסין חמורו ונתנו לו חמור אחר; למתניתין - הרי אלו שלו, דיאוש כדי קני. ואם הוא חסיד יחזיר לבעלים הראשונים ולא למוכס.
- לברייתא - יאוש כדי לא קני, ויחזיר לבעלים הראשונים.
- וה"ה בלסטים, לרב אסי - בלסטים עכו"ם, אבל בישראל לא מתייאש דסבר למחר נקיטנא ליה בדינא.
- לרב יוסף - בלסטים ישראל, אבל בעכו"ם לא מתייאש דדנין בזרוע.
- יאוש; לרבנן - בגזלן אין יאוש בעלים ידוע מאן שקליה, ובגנב יש יאוש.
- לר"ש - הפוך, בגזלן יש יאוש דאיניש אלמא הוא, ובגזלן אין יאוש.
- לרבי - גנב כגזלן לר"ש, דבשניהם יש יאוש.
- לעולא - פליגי בסתם, אבל בידוע (ששמענו שהתייאש) לכו"ע הוי יאוש וקני.
- לרבה - בידוע נמי מחלוקת, דאע"ג ששמענו שהתייאש לא התייאש (גזלן לרבנן וגנב לר"ש).
- מסיח לפי תומו נאמן, ואפי' אשה וקטן, במקרים הבאים בלבד; בדאוריית': א. לעדות אשה (להשיאה), וכגון שאמרו אנו הולכין לקבור פלוני.
- ב. בשבויה הקילו דהוי ספיקא בעלמא, וכגון תינוק ואמו שנשבו ואמר שדעתו היתה עליה.
- בדרבנן: ג. בקנין דרבנן (מפני דרכי שלום), וכגון שאמר מכאן יצא נחיל זה של דבורים.
- ד. בתרומה דרבנן (כוה"ן), שהעיד שבקטנותו הטבילוהו לאכול בתרומה.
- נתיישבו דבורים על סוכת חבירו; לתנא קמא - לא יקוץ את סוכו, ואפי' ע"מ ליתן דמים.
- לר' ישמעאל בריב"ב - קוצץ ונותן דמים, שכן התנה יהושע.
- היתה מחתרת חתורה בביתו וב"א שלנו בתוך ביתו יצאו עם חבילות, והכל אומרים הללו כליו וספריו של פלוני והכיר את כליו וספריו ביד אחר - ישבע הלוקח כמה נתן וישלם לו בעה"ב (מפני תקנת השוק) ויטול. וה"מ בעה"ב שעשוי למכור כליו, אבל באינו עשוי א"צ שיאמרו הללו כליו וספריו של פלוני.
- וה"מ לפני יאוש. תוס': דלאחר יאוש פטור מלהחזיר, דאיבא יאוש ושינוי רשות.
- תוס': וה"מ ביכול לתבוע את אלו שלנו בביתו או שהלוקח טוען שקנה מאחר ולא מאותם שלנו בביתו, דאל"כ בלא תקנה ישלם לו שיכול לומר להציל נתכוונתי ולהשיב אבידה.
- תוס': לעולם אין אדם מתייאש מספריו שנגנבו, דגנב (אפי' ישראל) מוכרן ובסוף יבואו ליד הבעלים.

קטז

- גנב ומכר ואח"כ הוכר הגנב; לרב – דינו של בעה"ב על הגנב, ואם גובה מהלוקח יתן דמים.
- לר' יוחנן – גובה מהלוקח בחינם וליכא תקנת השוק בכה"ג.
- לרב יוסף – לא פליגי, דרב מיירי לאחר יאוש ור' יוחנן לפני יאוש.
- לאביי – מיירי לפני יאוש, ורב לית דרב חסדא דגזל ולא נתייאשו הבעלים ובא אחר וכו'.
- לרב זבד – מיירי שנתייאש ביד לוקח ולא ביד גנב, ופליגי אם שינוי רשות ואח"כ יאוש קני.
- לרב פפא – מיירי לפני יאוש, ולר' יוחנן לא עשו תקנת השוק היכא שהוכר הגנב. ואם גזל ובא אחר ואכל בלא דמים – יכול לגבות מהשני, דכו"ע אית להו דרב חסדא.
- תקנת השוק; א. לא עשו בגנב מפורסם.
- ב. לא עשו בגנב ופרע בחובו, דלא נתן לו וזוי אדעתא דהאי גניבה.
- ג. נתן גניבה כמשכון בשווי ההלוואה, לאמימר – לא עשו בו תקנת השוק.
- למר זוטרא – עשו. « וכן הלכה.
- ד. מכר את הגניבה ביותר משווייה, לרב ששת – לא עשו בו תקנת השוק.
- לרבא – עשו, דאורחיה לקנות ביוקר. « וכן הלכה.
- גנב ומכר כפ' ומכר הקונה בק"כ ואח"כ הוכר הגנב;
- לאביי – הבעלים יתן לקונה השני פ' ויטול, והקונה השני יקח מ' מהקונה הראשון.
- לרבא – הבעלים יתן לשני ק"כ ויטול, דגם בלוקח מלוקח עשו תקנת השוק, ואח"כ יטול הבעלים פ' מהגנב ומ' מהקונה הראשון.
- רואה כדי יין שלו משתברות – לא יכול לעשותם מעשר. ואחר שהצילם זכה מהפקידא.
- עקל בית הבר כרוך עליהם – לכתחילה יכול לעשותם מעשר. ואחר שהצילם אין לו אלא שכרו.
- יכול להצילם רק ע"י הדחק – בדיעבר אם עישרם על מקו"א הוי מעשר.
- שמן טמא שנתגלה – לא יעשהו תרומת מעשר על שאר החביות, מפני הפסד כהן דחזיא להדלקה. תוס': דמפסיד שמדליק בו בטורח, שאסור לגעת בשמן הטמא.
- יין טמא שנתגלה – עושהו תרומת מעשר דליכא הפסד לכהן (אלא הפסד מועט).
- וה"מ לר' נחמיה דמעבירו במסנת בנחת ולזלפו, אבל לת"ק לא מועיל סינון שהארס יכול לעבור בה ואיכא הפסד כהן.
- וה"מ בדמאי, דלר' נחמיה מותר לתרום מטמא על טמא רק בדמאי.
- וה"מ ביין חדש שלא ראוי לזילוף ואין ראוי לישנו כב"ש דחיישי לתקלה, אבל בראוי לזילוף איכא הפסד כהן.
- לא יתן לבהמתו משקין שנתגלו; לרש"י – משום סכנת נפשות דשמא ישחטנה אח"כ.
- לתוס' – משום בל תשחית, ואפי' בהמה טמאה.
- תוס': בשעת הסינון אין במשקין משום גילוי, שהנחש ירא מקול טיף טיף, אא"כ הכל נשפך בב"א.

קטז

- יין תרומה שנטמא; לבית שמאי – ישפך, ולא יעשה זילוף דחיישינן לתקלה שישתה אותו.
- לבית הלל – יעשה זילוף.
- לר' ישמעאל בר"י – בבית יעשה זילוף ובשרה ישפך, וי"א בישן יעשה זילוף ובחדש ישפך.
- אין הכרעה שלישית מכרעת, לרש"י – דהיינו שהקודמים לא הזכירו בדבריהם חילוק זה.
- לר"ח – דהיינו דור שלישי, וה"ה שני, דתלמיד אינו מכריע.
- תוס': גזרו דגידולי תרומה כתרומה, דאל"כ שמא ישהה כהן ויבוא לתקלה. ואפי' למ"ד דלא חיישינן הכא לתקלה; לר"י – דשמא לא יזרע השנה וימתין לשנה הבאה, אבל לזלף יכול לאחר שתתיישן מעט.
- וי"א – דהתם ליכא הפסד כהן, אבל הכא אי חיישינן לתקלה ישפך ויפסיד.
- ברה מהכלא וא"ל טול דינר והעבירני במעבורת – אין לו אלא שכרו, דא"ל משטה הייתי כך.
- היה דייג דשכרו דינר וא"ל טול דינר בשכרך – נוטל שכרו מושלם. וה"ה בא"ל אציל דבש שלך ותן לי דמי יין שלי שאשפור, דהפסדו ניכר.

- הציל ע"מ שיתן דמי שלו; עלה שלו מאליו - ישלם כאילו לא עלה, דמשמיא רחימו עליה.
- לא הצילה להציל - אין לו אלא שכרו. ולא דמי לעשה שליחות ומת החולה.
- שיירא שנבזזו - מחשבין לפי ממון. שכרו תייר להראותם הדרך - מחשבין אף לפי נפשות. ואם נהגו אחרת - יעשו לפי המנהג.
- שיירא שנבזזו ואחד מהם הציל - הציל לאמצע. ואם אמר אני אציל לעצמי - הציל לעצמו.
- לרמב"ח - מיירי בשותפין, דבמקום איבוד ממון שותף חולק אפי' שלא מדעת חבירו (בע"כ).
- לרבא - מיירי בפועלין, ואין יכולין הבעלים להציל, דפועל חוזר בו אפי' בחצי היום.
- לרב אשי - מיירי ביכולין הבעלים להציל ע"י הדחק, וכיון שאמר אני אציל והבעלים שתק הרי נתייאש, דאל"כ מסתמא לא אייאש.

ק"ז

- מנסך י"ן חבירו; לר' אבין - פטור מלשלם, דעקירה צורך הנחה והרי מתחייב בנפשו.
- לר' ירמיה - חייב דמשעת הגבהה קנה, ומתחייב בנפשו רק בשעת ניסוך.
- אנסוהו עכו"ם והראה ממון חבירו - פטור (דאנסו להראות של חבירו ותוס''), אא"כ נשא ונתן ביד. הראה מעצמו בלא אונס - חייב לזמן דדאין דינא דגרמי.
- קאי עכו"ם ע"ג הממון ונתן ביד - פטור, אא"כ היה בתרי עברי נהרא שאין העכו"ם יכול להגיע.
- מכמורת שדנו עליה ב' וא' מסרה למלך; לאביי - יכול לומר כי מסרי דידי מסרי.
- לרבא - משמתין ליה עד שישבן מהמלך ויעמוד לדין.
- א"ר יוחנן "דילכון אמרי דילהון היא";
- לרש"י - התורה שאני אומר לכם (דילכון) בני א"י, של בני בבל היא (דילהון) ששמעתי מרב כהנא.
- לתוס' - אמר לבני בבל שהיו לפניו שרב כהנא (דילכון) אמר, שערכה היא מנהג נביאים (דילהון).
- המציל עצמו בממון חבירו דהיינו שנתן ביד - חייב, ואפי' שאנסוהו לכך.
- חז"ן מנתן כסא דכספא דפקדון, לרבא - ופטור בכל מקרה.
- לרב אשי - פטור רק אם אינו אמיד, דבאו אדעתא דכספא.
- וחז"ן מנתן ארנקי דפרדיון שבויים, דאין לך פרדיון שבויים גדול מזה.
- וחז"ן מחמור שרוצה להטביע את הספינה, דמותר להטביע לינצל, דבעל החמור הוי רודף.
- רודף ששבר כלים - פטור, דמתחייב בנפשו ונמצא חיוב תשלומין ומיתה באין כאחד.
- נרדף - פטור רק על הכלים של הרודף, שלא יהיה ממונו (של רודף) חביב מגופו.
- רודף אחר הרודף - פטור, דאל"כ אין לך אדם שמציל את חבירו מהרודף.
- גזל שדה ושטפה נהר; לר"א - חייב, דדריש ריבויי ומיעוטי, וריבה הכל ומיעט שטרות בלבד.
- לרבנן - פטור, דדריש כללי ופרטי, ודרשי' כעין הפרט דהיינו דבר המטלטל וגופו ממון להוציא קרקעות (ועבדים שהוקשו לקרקעות) ושטרות.
- וכן פליגי בפרה שהיתה בשדה ושטפה נהר, דלר"א שדה נגזלת וקנה פרה שעליה אגב קרקע וחייב.

ק"ח

- גזל או לזה או קיבל פקדון - אם הגיע לידו בישוב - לא יחזיר במדבר.
- מלוה - יכול לתבוע בכל מקום, דידו על העליונה.
- אבידה ופקדון - יכול לתבוע רק במקום שהגיע ליד הנתבע.
- ברי ושמא; לר"ה ורב יהודה - חייב, דברי עדיף.
- לר"ז ור' יוחנן - פטור, דממע"ה. לרש"י - ונשבע שבועת היסת.
- לר"ת - פטור משבועה, דנחלקו בזה בשבועות.
- לרב האי גאון - משמתין ליה על תנאי אם חייב.
- וה"מ באמר איני יודע הליתני, אבל באיני יודע אם פרעתיך חייב לכו"ע.
- וה"מ מדינא, אבל לצאת ידי שמים חייב לכו"ע. וכן בתובע שמא ונתבע אומר איני יודע אם פרעתיך חייב לצאת ידי שמים, כיון שיש שום טענת ברי.

- הגונב טלה מן העדר והחזירו ומת או נגנב;
לרב- גנב לדעת צריך שיוודע לבעלים שהחזיר דבעי' השבה מעליא. גנב שלא לדעת מנין פוטר. לשמואל- מנין פוטר תמיד.
לר' יוחנן- לדעת מנין פוטר, שלא לדעת אפי' מנין נמי לא צריך.
- לרב חסדא- לדעת מנין פוטר, שלא לדעת צריך דעת, שלמדה לצאת לחוץ וצריכה שמירה יתירה. ומודה רב ברקועתא (טלוא), דניכר שנגנב וניכר כשחזר.
- שומר שגנב והחזיר למקום שגנב; לר' ישמעאל- עדיין הוא שומר וסגי בדעת דיריה דהוי כדעת בעלים.
לר' עקיבא- צריך דעת בעלים, דכלתה לו שמירתו דכיון שגנב תו לא מהימן לבעלים.
- הגוזל את חבירו ולאחר זמן קנה ממנו חפץ והבליע גזילתו במעות החפץ; לתנא א'- יצא. לתנא ב'- לא יצא.
או דפליגי אם מנין פוטר או לא, דאדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ואיכא מנין.
או דפליגי אם אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה.
או דלא פליגי, ותלוי אם השליך את המעות לכיסו של הנגזל או שנתן בידו.
או דלא פליגי, ותלוי אם יש לו עוד מעות בכיסו ולא ידע כמה.
- שתי צאן - לתנא קמא- אין לוקחין מרועה, דשמא גנבו מצאנו של בעה"ב.
לר' יהודה- ה"מ במדבריות, אבל בייתות לוקחין דבעה"ב ירגיש בחסרונו.
ג' צאן - לוקחין דוקא בריאות, ולא לוקחין כחושות דאינו מרגיש בחסרונו.
ד' וה' צאן - לוקחין, ו"א דוקא ד' מתוך עדר של ה'.
וי"א דוקא ד' מעדר קטן וה' מעדר גדול.

ק"ט

- שומרי פירות - אין לוקחין מהן עצים ופירות.
וה"מ בצינעא, אבל אם מוכרין בפרהסיא עם משקל וכו' מותר, אא"כ אמרו הטמן.
וה"מ מאחורי הגינה, אבל מפתח הגינה מותר.
אריס - לוקחין ממנו, דיש לו חלק בעצים ובפירות ומנפשיה מזבין.
גזלן - לרב- מותר לקנות ממנו אם רוב משלו.
לשמואל- מותר אפי' מיעוט משלו, דתלינן שמכר משלו. « וכן הלכה.
מזון מסור; ו"א דמותר לאברו ביד, שלא יהא ממונו חמור מגופו.
וי"א דאסור לאברו ביד, שמא יהיה לו זרע כשר.
- הגוזל שו"פ כאילו נטל נפשו ונפש בניו ובנותיו, ואפי' היכא דיהיב דמי.
ואפי' היכא דלא גזלו בידיים אלא גרם.
עבדים ותינוקות - אין לוקחין מהן.
גבאי צדקה - לוקחין מהן דבר מועט אבל לא דבר מרובה.
נשים - לוקחין מהן רק מה שנראה שמוכרות לדעת בעליהן, אא"כ אמרו להטמין.
• כובס - נוטל לעצמו את המוכין שיוצאין ע"י השטיפה.
ונוטל ג' חוטיין ממה שהאורג משאיר בסוף הבגד, והשאר לבעה"ב. ובעבים נוטל ב'.
ונוטל חוטיין שחורים שבבגד לבן, דגנאי הוא לבגד.
סורק - המוכין לבעה"ב, חוץ ממקום שנהגו שהם לסורק.
חייט - אם שייר חוט כדי לתפור בו דהיינו בשיעור של מלא מחט וחוף למחט כמלא מחט או ששייר מטלית שהיא פחות מג' על ג' אצבעות - הרי אלו שלו, אא"כ בעה"ב מקפיד.
חרש - חתיכות עץ שיוצאות מהמעצד; במקום שיש עבה ודק - החרש נוטל את היוצא מן הדק. במקום שיש רק אחד - הכל לבעה"ב.
נסורת וקידוח שהן דקים כעפר - הכל לחרש

בבא מציעא

ב

- תוס': בתרי מסכתא אין סדר למשנה לענין מחלוקת ואח"כ סתם, אבל לגבי סדר העניינים יש סדר.
- יחלוקו - כשמוחזקים והחלוקה יכולה להיות אמת. לסומכוס, בכ"מ שיש דררא דמונא.
- כל דאלימ גבר - כשאינם מוחזקים.
- יהא מונח - כשמוחזקים ואין החלוקה יכולה להיות אמת.
- זה אומר אני ארגתיה וזה אומר אני ארגתיה, לרש"י - יהא מונח.
- לתוס' - יחלוקו.
- האומר חציה שלי נוטל רביע בשבועה. תוס': וליכא מיגו לפוטרו משבועה - דאיערומי קמערס, וליכא מיגו שיטול חצי - דמיגו להוציא לא אמרי'. אבל מיגו דאי בעי שתיק אמרינן אף להוציא.
- תוס': לרב יוסף - לא אמרינן מיגו היכא שטענתו הראשונה היא שקר.
- לרבה - אמרינן.
- תוס': אין ספק מוציא מידי ודאי - רק היכא שהודאי בחצי א' הוי סיבה לחצי השני (כיבם דודאי יורש).
- תוס': הבטה בהפקר קני, במעשה כל דהו.
- "ולחזי זוזי ממאן נקט": לרש"י - נשאל למוכר, דבנקיט מחד נאמן אפי' אין מקחו בידו.
- לתוס' - נשאל למוכר, ואותו שהמוכר מסייעו יפטר משבועה.
- לר"י - נשאל להם ממי קיבל המוכר מעות, דאינם חלוקים בזה.
- דררא דמונא: לרש"י - חסרון ממון.
- לתוס' - שיש ספק לב"ד בלא טענותיהם.

ג

- בודאי רמאי (מנה שלישי), לר' יוסי - יהא מונח, ואפי' כשאין פסידא לרמאי.
- לרבנן - יחלוקו.
- תוס': לר"ע, לקח מה' ב"א ואינו יודע ממי - נותן לכל אחד ואחד, דהוה ליה למידכר.
- תוס': אין לומר לתקוני שדרתיך אלא אם כן השולח הזכיר בתחילת דבריו או בסופם את התיקון.
- תוס': כופר הכל פטור משבועה דכתי' "כי הוא זה" - דדוקא מודה במקצת חייב שבועה. ואין לומר שאם כופר הכל חייב א"כ למה צריך ע"א, דאיצטריך ע"א במקום שאינו תובע כלום.
- אשבועה דרבנן לא אמרינן מתוך שאינו יכול לישבע משלם (תוס').
- ולא אמרינן בחשוד על השבועה שכנגדו נשבע ונוטל (דף ה).
- אמרו לו שניים אכלת חלב והוא אומר לא אכלתי,
- לר"מ - חייב קרבן, דעדים מחייבים מיתה וק"ו שמחייבים קרבן.
- לחכמים - פטור מקרבן, לרש"י - מיגו שיכל לומר מזיד הייתי וליפטר.
- לתוס' מביא ב' לשונות מכריתות:
- א. דאדם נאמן ע"ע יותר מק' עדים (בין לחייב בין לפטור).
- ב. דמתרצינן דיבוריה דקאמר לא אכלתי שוגג אלא מזיד, אבל אינו נאמן להכחיש את העדים (בין לחייב בין לפטור).
- תוס': לכו"ע נאמן לומר מזיד הייתי ולשים עצמו רשע, דאינו רוצה להביא חולין לעזרה.
- הודה מעצמו משלם קרן חומש ואשם.
- באו עדים: לסוגיא דהכא - לר"מ, משלם כפל ואשם.
- תוס': לסוגיא דהגוזל קמא - עדים אין מחייבים אשם, דכתי' גבי אשם "והתודה".

ד

- כפר במנה והעדים מעידים שיש אצלו חמישים זוז,
ל'ר' חייא - נשבע כמורה במקצת « וכן הלכה (תוס' ה.). ויליף לה מפיו וע"א שהצד השוה שבהן שע"י טענה חשובה (רכשמודה במקצת או עד מכחישו נראה שמשקר) וכפירה הן באין ונשבע. אע"ג דעל במה הצד פרכינן פירכא כל דהו, מ"מ הא דע"א אינו משלם כשהוא מוזהר לאו פירכא היא, דזהו מחמת גריעותו של העד.
- לאבוח דר' אפוטריקי - אינו נשבע, דכתי' "כי הוא זה" דדוקא על הודאת פיו חייב שבועה (ור"ח סבר כרבנן דר"ג ולקמן ה.).
- למסקנת הגמ'; לרש"י - 'אנן סהדי דמאי דתפיס דידיה הוא' הוי כעדים (כבהו"א).
- לתוס' - הוי טפי מעדים וחשיב כאילו מודה ליה דדידיה הוא.
- « להלכה: לתוס' - הילך פטור. וי"א דחייב.
- 'סלעים דינרין' מלוה אומר חמש ולוה אומר שלוש,
לר"ש בן אלעזר - ישבע שבועת מודה במקצת. ואינו נאמן במיגו דאמר שתיים, דמה שהשטר מסייעו אינו טוען ברצון דנראה שמחמת השטר מודה.
- לר"ע וי"ג ר' יעקב - פטור משבועה, דהוי כמשיב אבידה.
- לזה אומר שתיים - לכו"ע פטור; אן משום דמסייע ליה שטרא.
- אן משום דאין נשבעין על כפירת שעבוד קרקעות.
- תוס': אף למ"ד שעבודא דאורייתא איכא גוונא שמורה במקצת חייב שבועה;
אן כשמחל לו על השעבוד.
- אן כשאין ללוה כלל קרקעות ואפי' משעבדי.
- אן במלוה ע"פ, דכיון שהפקיעו חכמים השעבוד (משום פסידי דלקוחות) חשיב כמחל על השעבוד דמשעבדי. ובני חרי, מיירי דלית ליה.

ה

- למ"ד הילך פטור, אע"ג דהודאה בקרקע הוי הילך, איצטריך למעוטי קרקע משבועה;
אן להיכא דחפר בה בורות שיחין ומערות.
- אן לטענו כלים וקרקעות והודה בכלים וכפר בקרקעות.
- תוס': אן למעוטי משבועה דעד אחד.
- טענו חטיין והודה לו בשעורין;
לרבנן - פטור, דכתי' "הוא" וכתי' "זה", חד למודה במקצת וחד דבעי' הודאה ממין הטענה. ופטור אף מן השעורין. « וכן הלכה (תוס').
- לר"ג - חייב. ו"כי הוא זה", חד למודה במקצת וחד למעוטי העדאת עדים.
- תוס': קיי"ל דהמלוה חבירו בעדים א"צ לפרעו בעדים, אא"כ א"ל אל תחזיר לי אלא בעדים.
- תוס': בחשוד לא אמרינן מתוך שא"י לישבע משלם;
א. דלא שבקת ליה חיי, דכל העולם יביאוהו לידי שבועה ויטלו כל אשר לו.
- **ב.** דבעיקרון יכול לישבע אלא שאוסרים עליו לישבע, ואינו כאחד שאמר איני יודע.
- תוס': « הלכה כל"ק דר"ג (בשבועות) דכופר הכל **בלא דררא דממונא** חייב שבועת היסת, ובאינו יודע בכל ישבע שאינו יודע.
- רועה בהמות שלו - פסול לעדות ולשבועה ואפי' שלא הועד עליו שגזל, דסתמא גזלן הוא.
- רועה בהמות אחרים - כשר, דחזקה אין אדם חוטא ולא לו.

- בשנים אוחזין, כ"א נשבע ש"ש לי בה ואין לי בה פחות מחציה';
לר' יוחנן - נשבע מתקנ"ח 'שלא יהא תוקף' וחשיד אממונא לא חשיד אשבועתא.
לתוס' - לא חשיד אשבועתא משום ששבועה חמורה.
לר"י חסיד - משום דע"י שבועה יפרוש מגזל כל עוד לא גזל (וההוא רעיא פרש בע"כ, ולא נשבע).
לאב"י - חשיד אממונא חשיד אשבועתא, אלא חיישינן שמא ספק מלוה יש לו עליו, ונשבע, דמספק שבועה פרשי אינשי ומספק ממון לא פרשי אינשי, דממון אפשר בחזרה - שאם לא יזכור יחזיר ולא יעכבנו מספק (תוס' ו.).
- גולן לשבועה; לתוס' - פסול מדרבנן (ולעדות פסול מה"ת).
לר"י חסיד - פסול מה"ת.
- "כופר בפקדון פסול לעדות": או כשהעידו שידע שהפקדון בביתו בשעה שכפר.
או דנקיט ליה בידיה.
- לא יהיב דמי (חמסן דקרא): עובר בלא תחמוד ובלא תגזול, ופסול לעדות ולשבועה דכתי' "אל תשת ירך עם רשע להיות עד חמס'".
תוס': יהיב דמי: אם חצוף לחטוף בידיעת הבעלים - פסול לעדות ולשבועה מדרבנן.
אם מעלים חמסנותו - כשר.

ך

- שומר נשבע שלא שלח בה יד; לתוס' - אפי' הביא ראייה שנאנס, דאם שלח בה יד הוי גולן עליה.
א"נ - רק ע"י גלגול שבועה (שלא פשעתי).
- לר"ת - מגלגלין רק בדבר הדומה, כגון שותפין שחלקו ונתחייב שבועה דמורי היתרא.
שבועה שלא שלחתי בה יד: לרש"י - שלא השתמש בה למלאכתו.
לר"ת - שלא אכלה.
- שנים אוחזין דאמרינן להו פלוג, ויצאו וחזרו כשאחד מהם תפוס ואומר שהשני הודה לו והשני אומר שהשכיר לו - אמרינן ליה "עד השתא חשרת ליה בגולן והשתא מוגרת ליה בלא סהדי". תוס': ולא נאמן במיגו דאמר תקפה ממני, דמיגו במקום עדים הוא.
- אחד מוחזק בטלית ואחד מסרך סרוכי - אף לסומכוס - המע"ה, דסרכא לאו כלום היא.
- תוס': פקדון שיש לו ביד אחרים יכול להקדישו דחשיב ברשותו.
- במטלטלי: תקפה א' בפנינו והשני שתק ולבסוף צווח - למסקנה - מוציאין מידו (תוס'), מהא ד"הספיקות (ספק פדיון פטר חמור) נכנסין לדיר להתעשר" - ואי תקפו כהן אין מוציאין מידו נמצא זה פוטר ממונו בממון של כהן.
- כיון שבתקף לא מהני, בהקדיש (והשני שתק בשעה שהקדיש וצווח כששאלה הגובר) נמי לא מהני, חוץ מספק בכור דקדוש ואסור בגיזה ובעבודה, דקדושה הבאה מאליה שאני.
בקרקע: אמרינן כל דאליים גבר.
- והגמ' מסתפקת בהקדישה הא' והשני שתק, האם הוי כתקפה ואח"כ הקדישה דמהני, א"ד הוי כתקפה בלבד דלא מהני שהי יכול חבירו לתקוף ממנו בחזרה. ונפשט שאינו קדוש, מהא דר"נ ד'כל שאינו יכול להוציא בדיינים (ע"י ראייה) הקדישו אינו קדוש'.
- תוס': לס"ד שתקפו כהן אין מוציאין מידו, הבעלים אינו יכול לומר ליתן לכהן אחר;
או משום דעסקינן במכירי כהונה.
- או משום דאינו יכול לתבוע מהכהן אלא טובת הנאה (למ"ד טוה"נ ממון), שהרי המזיק מתנות כהונה או שאכלן פטור (חולין קל:).
- תוס': תפיסה לא מועילה, חוץ מכשתפס בהיתר (שוכר מרחץ שבא בסוף החודש).
חוץ מכשתפס קודם שנולד הספק, דמהני.
- היו לו ט' טלאים בשעת הגורן אין צריך לצרפן לגורן הבא, דלא באו לכלל חיוב.
קפץ אחד מן המנויין לתוך הדיר - כולן פטורין;
- אותם שכבר יצאו - דמנין הראוי פוטר, דכתי' "כל אשר יעבור תחת השבט" ולא שעבר כבר.
אותם שבדיר - דכל אחד הוי ספק, ועשירי ודאי אמר רחמנא ולא עשירי ספק.

- תוס': הא דרבר שבמנין לא בטל ברוב - הוי מדרבנן.

ז

- תוס': שה אחד פוטר כמה פטרי חמורים.
- תוס': לקוח ושניתן במתנה פטור ממעשר בהמה.
- תוס': מעשר בהמה הוי של בעלים.
- שנים אדוקים בטלית - אם תופס בידו ג' על ג' - נוטל עד מקום שידו מגעת דכמאן דפסיק דמי (ולקנין סודר קרי "ונתן לרעהו"), ובשאר חולקים בשבועה, ונשבע אף כמה שידו מגעת (תוס'). ומתני' דשנים אוחזין - מדובר שאוחזים בכרכשתא (קישוט בקצה הבגד).
- תוס': בגט בידה ומשיחה בידו בעי'; או שיתחוב בידה הגט בחזוק, או שהגט יהיה כבד שלא יוכל למשוך הגט אליו.
- דאם יניח בידה גט - לא הוי כריתות. ואם אחרי שיניח תקפוץ ידה - הוי כטלי גיטך מע"ג קרקע.
- שנים אדוקין בשטר שאינו מקוים והלוה אומר שלך היה ופרעתיו; לרבי - יתקיים השטר ויחלוקו, דמודה בשטר שכתבו צריך לקיימו.
- לרשב"ג - יחלוקו בלא קיום, דמודה בשטר שכתבו א"צ לקיימו.
- ולא חולקים בחוב כמו שכתוב בשטר אלא כמו ששווה לימכר, כבהמה טמאה שאם יחלקוה ממש יפסידו.
- אם תורף השטר או החלק היותר יקר בטלית קרוב לאחד מהם - חולקים לאורך ולא לרוחב.
- מצא שטר ללא הנפק - לא יחזיר לאף אחד, דשמא כתב ללוות ולא לוה. כתוב בו הנפק, לרב פפא: לרבנן - לא יחזיר, דחיישינן לפירעון.
- לר' יוסי - יחזיר למלוה, דלא חיישינן לפירעון, דשטר פרוע הלווה קורע מיד.
- לת' א' בגמ' ולרבינא: איפוך לרבנן ור' יוסי.
- מצא כתובה, אם הבעל מודה שלא נתן לה כתובתה - יחזיר לאשה, דלא חיישינן לקנוניא. ולא חיישינן לכתב בניסן ונשא בתשרי;
- דמנה ומאתיים משתעבדי מאירוסין, כיון דאית להו קלא. ולקודם אירוסין ליכא למיחש. ותוספת: לאביי - עדיו בחתומיו זכין לו. לרב אסי - מיירי כשהקנה לה.
- אין הבעל מודה;
- לרב פפא: לרבנן - לא יחזיר, ואפי' בעודה תחת בעלה, דאימור צריי (מעוה) אתפסה.
- לר' יוסי - יחזיר לאשה, דלא חיישינן לפירעון.
- לת' א' בגמ': לרבנן - יחזיר לאשה, דלא חיישינן לפירעון.
- לר' יוסי - לא יחזיר, דחיישינן לפירעון. ובעודה תחת בעלה יחזיר לה, דאין אדם נתן כתובה קודם גירושין.
- לרבינא: לכו"ע לא יחזיר, לר' יוסי - דחיישינן לפירעון, אבל בעודה תחת בעלה יחזיר.
- לרבנן - דחיישי' לשתי כתובות ואפי' בעודה תחת בעלה, דשמא כתב לה כתובה נוספת אחרי שזו נפלה ותגבה כתובתה פעמיים. ולפירעון לא חיישי'.
- אחד אדוק בטופס ואחד אדוק בתורף;
- לרבלי: שמין את שווי ה'זמן' דעל ירו גבי ממשעבדי, ומקבלו המחזיק בתורף - שבו כתוב הזמן.
- לתוס' - דשמין במה שהשטר כשר בלעדיו (זמן, ועדי חתימה למ"ד עדי מסירה כרתי).
- לרש"י - שמין גם במה שהשטר נפסל בלעדיו, אלא שכל מה שיש בתורף יש בתופס, ועדים - ס"ל שמודה בשטר שכתבו א"צ לקיימו.
- תוס': לירושלמי: שמין את שווי חתימת העדים (רא"צ לטוה אחר עדי מסירה) ומקבלו המחזיק בטופס - ששם החתימה. וס"ל דעדי מסירה כרתי.

ח

• המגביה מציאה לחבירו;

לרמב"ח - קנה חבירו, מיתורא דסיפא דמתני' "בזמן שהם מודין... חולקין בלא שבועה".

לרבא - לא קנה חבירו, אא"כ הגביה גם לעצמו, דמיגו דזכי לנפשיה זכי נמי לחבריה. ושמא חזר בו

רבא מזה (תוס' י'). והראיה דאמרין מיגו משותפין שגנבו.

• גנב עבור חבירו - חבירו פטור דאין שליח לד"ע. שותפין שגנבו חייבין, לרש"י - שגנב לעצמו ולחבירו.

לתוס' - שהגביהו שניהם.

• ב' חרשין שהגביהו מציאה - קנאוה מפני דרכי שלום, דלא לייתי לאינצויי עם החוטפים מהם.

חרש ופיקח שהגביהו מציאה - לא קנו, דמתוך שלא קנה פיקח לא קנה חרש.

• תוס': איסור כלאים תלוי באזלא מחמתיה ולא בתפיסה.

• רכוב - אף דתפיס במוסירה וגם אזלא מעט מחמתיה, לא קני (לרבנן דר"מ שפוטרים יושב בקרון שמונהג בשור

חמור).

מנהיג (כמשיכה) - קונה אף בעיר וכ"ש בשדה (רש"י ט.). וי"א דלא קנה, דבהמה נקנית בהגבהה (תוס').

• מנהיג, ומנהיג ברגליו (דעריך במה שתפס במוסירה): שניהם מיקרו מוחזקים וקנו (מתני' דהוי שניים רוכבין).

ט

• לרבנן: י"א דבגמל בעי' משיכה ובחמור מהני שניהם.

וי"א דבחמור בעי' הנהגה ובגמל מהני שניהם.

לר' יהודה: לא קנה עד שתהא משיכה בגמל והנהגה בחמור.

• תוס': מוסירה לא שייך במטלטלין אלא הגבהה או משיכה.

• א' מנהיג ברגליו את החמור וא' תפוס במוסירה,

לרב אשי - זה קנה חמור ובית פגיה (רתמה שבראש החמור) וזה קנה מה שתפוס, ואת השאר - לא קנו.

לר' אבהו - זה קנה חמור, וזה קנה מוסירה (עם בית פגיה) דיכול לנתקה ולהביאה אצלו. וברותא היא.

• תוס': אם על ידו הוגבה חפץ למעלה מג' - לא קנה (עני המנקף, מעיף סלע שביד חבירו לים).

אא"כ אין סופו ליפול דאינו ארוך כ"כ ולכשינתק לא יגיע לארץ, דקני.

או שתופס ראשו בידו.

או שהוגבה על ידו יותר ממה שהיה תחילה (שילוח הקן).

• מנהיג ברגליו; במציאה: לרב כהנא - קונה רק בשדה, דאין דרכן של ב"א לרכוב בעיר.

לרב אשי - אפי' שאין דרכן קונה אף בעיר, דמאי דעבר עבר.

במקת וממכר דא"ל קני כדרך שקונים - בשדה קונה, דדרך לרכוב שם.

ובעיר קונה: או כרה"ר, או באדם חשוב, או באשה, או באיניש זילא (וסימנך: אור"ח).

• קני בהמה וקני כלים שעליה - בכפותה - קנה אף את הכלים.

• משוך בהמה: לקנות (רק) כלים שעליה - לא קנה.

וקני כלים שעליה - ספק.

משוך קופה וקני כלים שבתוכה - קנה. אבל אם לא אמר 'קני' או שלא פסק מחיר - לא קנה.

• ספינה קונה לו וכן בזרק גט לתוך קלתה מגורשת, דספינה עצמה וקלתה עצמה מינח נייחא והוי דומיא

דידו. תוס': אבל ת"ח רכוב - כמהלך דמי וצריך לקום מפניו.

• ליקט פאה לחבירו העני, לעולא: מעני לעני לכו"ע זכה לו. מעשיר לעני מחלוקת;

לר"א - זכה לו, במיגו דמפקר נכסיה ובמיגו דזכי לנפשיה.

לרבנן - לא זכה לו, דלא אמרי' תרי מיגו.

לר"נ: מעני לעני מחלוקת, האם תופס לבע"ח במקום שחב לאחרים מהני או

לא. והיכא דזכי גם לנפשיה - לכו"ע מהני.

• המגביה מציאה לחבירו,

לר"נ ורב חסדא - לא קנה, דהוי תופס לבע"ח במקום שחב לאחרים.

ופועל שא"ל בעה"ב עשה עמי מלאכה - מציאתו לבעה"ב, דיד פועל כיד בעה"ב.

לר' יוחנן - קנה, דמיגו דזכי לנפשיה זכי נמי לחבריה. אבל בראה את המציאה ואמר לחבירו

תנה לי, וחבירו הגביהה לרואה ואמר אני רוצה לזכות בה - לא קנה הראשון, דדעתו

היתה לקנות משעת נתינה (ותנו כאומר זכו' - הוי רק כשדעת אחרת מקנה).

ואם נתן לרואה - קנה הראשון ואפי' שחבירו הגביהה לעצמו.

• **אע"ג** דיד פועל כיד בעה"ב, מ"מ יכול לחזור בו בחצי היום (לכ"ע) וידו על העליונה (לחד מ"ד), דכתי' "עבדי הם" ולא עבדים לעבדים.

• תוס': מילא בשבת מים ונתן לחבירו;

לרב ששת: כרגלי הממלא, לרש"י - דהמגביה מציאה לחבירו לא קנה חבירו וממילא קנה הממלא.

לר"ת - דהוי כאילו זכי לנפשיה (במינו) והוי כרגלי הממלא.

לרב נחמן: כרגלי מי שנתמלאו לו,

לרש"י - דלא קנה חבירו ולא קנה המגביה, וממילא קנה חבירו מן ההפקר.

לר"ת - אף דבעלמא לא קנה חבירו, הכא קנה, דאינו חב לאחרים דיש הרבה מים בבור.

• **לכו"ע** תופס לבע"ח במקום שחב לאחרים לא קני. עשאו שליח; לרש"י - קני.

לתוס' - לא קני.

• תוס': מותר לאדם להשכיר עצמו, דדוקא עבד עברי דאינו יכול לחזור בו עובר משום "עבדי הם".

• רבנן תיקנו שד"א של אדם קונות לו, במציאה משום אנצויי ובגט משום עיגונא (ולא בנניבה).

חז"ן מכשנפל על החפץ, דגלי דעתיה דרוצה לקנות בנפילה ולא בד"א, ולא קנה כלל.

לרב פפא חז"ן משדה חבירו, דלא תיקנו בה ד"א.

לרב ששת חז"ן מרה"ר, דלא תיקנו בה ד"א כיון דדחקי רבים.

• תוס': **איכא** דיליף דאין שליח לרבר עבירה משחוטי חז"ן.

ואיכא דיליף משום דמעילה וטביחה הוו ב' כתובין הבאים כאחד שיש שליח ואין מלמדיו.

• בחצר ליכא לחיסרון דשליח לר"ע; **לרבינא** - דחצר לאו בר חיובא.

לרב סמא - דהחצר עושה שליחותו בעל כורחה (והיכא שהשליח לא יודע

שהוי עבירה הוי כבע"כ (תוס')).

ואיכא ביניהו: א. כהן דאמר לישראל קדש לי גרושה. תוס': ולרבא (בקידושי) ש'קידש אינו לוקה; י"ל

שאם בעל, לוקה אף על הקידושי. א"נ נפק"מ האם חלין הקידושי או לא.

ב. איש שאמר לאשה אקפי לי קטן (דגדול לא יתן שיקפו אותו).

• תוס': ניקף הוי לאו שאין בו מעשה ולוקה רק אם מסייע למקיף.

יא

• **בגט** לכ"ע חצר משום ידה אתרבאי (ולא גרע משליחות) מכלל ופרט וכלל ד"ונתן בידה... ושלחה", ואף לקטנה יש חצר וד"א, דיש לה יד.

במציאה פליגי ר' יוחנן ור"ל:

אן דפליגי האם לקטנה יש חצר וד"א דילפי' מציאה מגט או לא, דלר' יוחנן יש לה חצר וד"א.

אן דבקטנה לכ"ע ילפי' מציאה מגט ופליגי האם ילפי' קטן מקטנה.

אן דלא פליגי כלל, אלא מר אמר במציאה ומר אמר בגט, א"נ מר אמר בקטן ומר אמר בקטנה. חצר משתמרת - קונה לו שלא מדעתו.

אינה משתמרת - צריך שיעמוד בצידה, וא"צ לומר תיזכי לי שדי (תוס').

• לענין גט אף בחצר משתמרת בעי עומדת בצידה כיון דהוי בע"כ.

• שכחה; זכור ולבסוף שכחה - דהיינו שזכר בשעה שהפועלין שכחו שאז השכחה מתחלת.

נכנס לעיר - הוי שכחה כשאין השדה משתמרת (דאין החצר קונה לו).

עודו בשדה - לא הוי שכחה אם השדה משתמרת על ידו, דקני לה.

- "לא תשוב לקחתו" - שלאחריו שכחה, שלפניו אינה שכחה. "ייהיה" - לרבות שכחת העיר.
- רבן גמליאל, לרש"י - נזכר שלא עישר ופחד שיאכלו בני ביתו. לתוס' - הגיע שעת הביעור והיה חייב ליתן מעשרותיו.
- תוס': ר"ג הפריש תרומה בגורן לפי שקל הוא, דחיטה אחת פוטרת. ולפי שהיתה התבואה כבר ממורחת בביתו.
- תוס': מעשר ראשון - קנס עזרא שיקבלוהו גם כהנים, לחד מ"ד. לההוא מרבנן - ר"ג הקנה בקנין אגב, ומהני משום דטוה"נ ממון (ורק חליפין לא מהני דאינו דרך נתינה).
- לרב פפא - הקנה בחצר, ומהני אף שאין עומדין בצידה כיון דדעת אחרת מקנה.
- תוס': שאלה ושכירות לא נקנים בחליפין.
- חצר קונה בדבר שהוא זכות אף באין עומד בצידה - כשדעת אחרת מקנה מדין שליחות. אולם גט לא מהני בחצר כשאין עומדת בצידה, משום דהוי בע"כ ואין חבין לאדם שלא בפניו.

יב

- אויר שאין סופו לנוח - ספק אי קני. וכשמתגלגל על הקרקע - ודאי קני.
- הפקר; לרש"י - הוי דעת אחרת מקנה. לתוס' - לא הוי.
- מציאת בנו ובתו: קטנים וסמוכין על שולחנו - הוי שלו. קטנים ואין סמוכין על שולחנו - לשמואל - של אב, כיון שמריצה אצל אביו. לר' יוחנן - של בן, כיון דליכא איבה. גדולים וסמוכין על שולחנו - לשמואל - של בן, כיון שאין מריצה אצל אביו. לר' יוחנן - של אב, דכיון שסמוך יש איבה. גדולים שאין סמוכין - לכו"ע של בן.
- תוס': אמה עבריה - לר' יוחנן אף שסמוכה על אדונה מציאתה לעצמה, דליכא איבה. פועל; ילקט בנו אחריו, כיון שאין לו חלק בשדה. אריס; לת"ק - לא ילקט, כיון שיש לו חלק בשדה ובנו זוכה עבורו. לר' יוסי - ילקט בנו - ואף דקטן לית ליה זכיה לעצמו; מ"מ עניים מתייאשים כיון שידועים שזוכה בו בנו. א"נ עשו שאינו זוכה כזוכה שנוח לעניים שבניהם יוכלו ילקטו אחריהם. מציאת פועל ועבד; אם שכרו ללקט מציאות - מציאתו לרבו. שכרו סתם; לרבא ור"ח בר אבא - מציאתו לרבו, חוץ מעבד שמגביה עם מלאכתו. וחוץ מנוקב מרגליות שאין נוה לרבו שיגביה עבורו. לרב פפא - מציאתו לעצמו.
- מציאת אשתו מגורשת ואינה מגורשת - שלה, אף דספק מגורשת, כיון דליכא איבה.